

«نحو زبان فارسی و انگلیسی در قالب برنامه کمینگی»

مؤلف: سید علی میرعمادی

ناشر: فرهیخته

سال نشر: ۱۳۸۱

نوبت چاپ: اول

محل نشر: تهران

تعداد صفحات: ۲۰۵

- این اثر از نظر نگارشی دارای سبکی سنگین و بعضاً نارساست. معادل‌های واژگانی انتخاب شده رسا و پرکاربرد نیستند و اکثر آن‌ها خاص نگارش نویسنده است. در پاره‌ای موارد ثبات در استفاده از معادل‌های فارسی وجود ندارد. برای نمونه معادل واژه "checking" در یک‌جا به عنوان مطابقت و در جای دیگر به عنوان خودآزمایی ترجمه شده است و همین‌طور معادل واژه "light" در جایی «سبک» و در جای دیگر «ضعیف» آمده است. علاوه بر این، شواهد فارسی ارائه شده با آن‌چه در انگلیسی مطرح شده است تفاوت‌های بنیادین دارند که به آن اشاره نشده است.
- قواعد ویرایش و نگارش نسبتاً رعایت شده است اما متن ثقیل و مخصوص نگارنده اثر است.
- کیفیت اثر از لحاظ حروف‌نگاری، صفحه‌آرایی خیلی خوب نیست.
- این اثر پس از اصلاحات می‌تواند به عنوان یکی از منابع فرعی برای دروسی مانند شیوه استدلال نحوی یا در مروری بر دیدگاه‌های مسلط در زبان‌شناسی امروز به کار رود.

۱۷۰ نقدنامه کتب و متون زبان‌شناسی

- تعدادی از اصطلاحات تخصصی کاربرد ثقیل و غیر رایج دارند. در بررسی مقابله‌ای نحو زبان فارسی و انگلیسی بر پایه نظریه کیمنه‌گرایی مباحث بیشتر به صورت گزینشی انتخاب شده‌اند. با این وجود، در پاره‌ای موارد بررسی ساخت خاصی صرفاً به صورت محدود در زبان انگلیسی مورد بحث قرار گرفته است ولی ساخت مشابه در زبان فارسی به هیچ عنوان تحلیل نگردیده است مانند فصل ششم. همچنین شرایط و اصول نحوی بیشتری در تجزیه و تحلیل داده‌های زبانی در دو زبان حاکم‌اند که به آن‌ها اشاره نشده است. نیز در توضیح بعضی موارد به دستورهای سنتی استناد گردیده است که چندان مطلوب نیست.
- زبان نگارش بسیار ثقیل است. گاهی اوقات معادل‌های انتخاب شده درک مفهوم مورد نظر را با مشکل مواجه می‌سازد. به‌علاوه در پاره‌ای موارد معادل‌های انتخاب شده از ثبات برخوردار نیستند. گاهی اوقات برای معادل‌های انتخاب شده توضیحات مبهم یا بسیار اندک ارائه گردیده است مانند توضیحات ارائه شده برای واژگان و اصطلاحات فصل پایانی کمتر مورد توجه قرار گرفته است مانند تفاوت و تمایز متمم‌ها از ادات‌ها. موضوع ترکیب سلسله مراتبی سازه‌های نحوی در قالب نظریه یکس تیره ظاهراً به فراموشی سپرده شده است. محل وقوع عناصر متممی و اداتی درون مقوله‌های نحوی مختلف به طور مفصل مورد بررسی قرار نگرفته‌اند. ماهیت فرایندهایی مانند اتصال مشخص نیست و نحوه عملکرد آن تبیین نشده است.
- مباحث ارائه شده از جامعیت کافی محتوا و موضوع برخوردار نیست و نیازمند ارائه استدلال‌ها و مبانی نظری بیشتر در تبیین ماهیت نحوی داده‌های زبان فارسی است. برای نمونه به نحوه عملکرد حرکت پرسش‌واژه در زبان فارسی در قالب برنامه کمینگی به هیچ عنوان پرداخته نشده است و صرفاً به ارائه چند مثال آن هم به صورت ضد و نقیض بسنده گردیده است. (در یک فصل اعمال این حرکت در زبان فارسی موجب حذف غیر دستوری می‌شود و در جایی دیگر جمله دستوری ایجاد شده است. و یا این که به ساخت‌های دارای فرایند ارتقا در زبان انگلیسی اشاره شده

نحو زبان فارسی و انگلیسی در قالب برنامه کمینگی ۱۷۱

است اما ساخت مشابه آن که در زبان فارسی تفاوتی ماهوی دارد درست مورد تحلیل قرار نگرفته است.

- محتوای اثر با عنوان و فهرست آن تطابق دارد ولی مباحث ارائه شده در پارهای موارد ناقص یا جزئی است. در پارهای موارد نیاز به عنوان بندی وجود دارد تا از ارائه مباحث طولانی پرهیز شود مانند آن چه که در فصل اول و دوم آمده است.
- این کتاب جهت آشنایی با اصول نظری دیدگاه کمینگی و شیوه استدلال داده‌های زبانی زبان فارسی خوب است.
- دیدگاه مورد بحث در این اثر را می‌توان جدیدترین دیدگاه در حوزه زبان‌شناسی زایشی در نظر گرفت. اگر چه تاکنون شاهد تغییراتی نیز بوده است که می‌توان به چامسکی ۱۹۹۳، ۱۹۹۵، ۱۹۹۸ و ۲۰۰۰ مراجعه کرد.
- انطباق و تحلیل داده‌های زبان فارسی بر پایه بعضی اصول و شرایط نحوی-نظری دیدگاه کمینگی کار تازه‌ای است که در این اثر آمده است.
- در بعضی از فصل‌ها اگر زیرعنوان‌هایی مطرح و سپس مطالب مورد نظر بحث می‌شدند بهتر بود. کل اثر دارای نظم و انسجام است.
- از منابع موجود به قدر کفایت استفاده نشده است. در حالی که دیدگاه کمینه‌گرایی برای پارهای از مباحث نظری دیدگاه‌ها و پیشنهاد‌های دیگری نیز آمده است، این کتاب صرفاً به آن چه در ردفورد ۱۹۹۷ آمده است آن هم به صورتی گزینشی اکتفا کرده است. برای نمونه، در فصل ششم که پیرامون حرکت پرسش‌واژه است صرفاً به بحث این حرکت در زبان انگلیسی محدود شده است و به ماهیت و نحوه عملکرد آن در جمله‌های استفهامی فارسی اشاره‌ای نگردیده است. این در حالی است که حداقل در کتاب ردفورد ۱۹۹۷ به نوعی به نحوه عملکرد حرکت پرسش‌واژه در زبان‌هایی که پرسش‌واژه در جایگاه اصلی دارند اشاره شده است.
- بیشتر مطالب کتاب و یا حتی می‌توان گفت کل مطالب کتاب به جز فصل آخر به نوعی ترجمه گزینشی یک کتاب است و صرفاً مثال‌ها از زبان فارسی انتخاب شده‌اند. البته نمی‌توان گفت این اثر ترجمه مطلق از کتاب ردفورد ۱۹۹۷ است ولی نحوه

۱۷۲ نقدنامه کتب و متون زبان‌شناسی

- ارائه مطالب ذهن هر خواننده‌ای را به این امر معطوف می‌دارد که شاید این کتاب ترجمه شده است. البته شاید بتوان گفت این اثر نوعی ترجمه، اقتباس و تألیف است.
- ارجاعات به کار رفته به صورت کلی است که از کتاب ردفورڈ ۱۹۹۷ آورده شده است و بدون ارجاع به صفحه نقل شده در منبع اصلی آورده شده‌اند. بهتر بود جمله‌های زبان انگلیسی ارائه شده در این اثر با ارجاع به صفحات مورد نظر همراه می‌بود.